Wim Hupperetz, *directeur*

Doden voor de rechter

Na een jubileumjaar, een jubileumgeschenk en een jubileumnummer in een vernieuwd ontwerp, voelt alles weer gewoontjes. Toch hebben we een bijzonder jaar met een ambitieus tentoonstellingsprogramma. Bovendien moet het ook een jaar worden waarin de vernieuwingsplannen van het museum concreter worden. Een haalbaarheidsstudie geeft ons meer inzicht in de noodzakelijke investeringen, de gevolgen voor de exploitatie en de planning. We willen uiteraard niet het zoveelste Amsterdamse museum zijn dat zijn deuren sluit! Bij de uitvoering van de plannen hebben we de Vrienden hard nodig en het bestuur is nauw betrokken bij deze hele operatie.

De tentoonstelling *Doden voor de rechter. Reis door het Egyptische dodenrijk* laat die ambities zien. Het werd ook wel weer tijd voor een Egyptische tentoonstelling, want de vorige tentoonstellingen gewijd aan Egyptische onderwerpen waren in 2000 en 2006. Voor deze tentoonstelling - die werd ontworpen door Tinker imagineers - hebben we weer belangrijke bruiklenen mogen ontvangen van het Rijksmuseum van Oudheden in Leiden, waarvoor dank. Dank ook aan Hans Tromp die waardevolle redactionele adviezen heeft gegeven voor dit mededelingenblad.

Op de tentoonstelling en in dit mededelingenblad staat de reis centraal die de overledene moet maken voordat hij aankomt in de Rietvelden, het Oudegyptische paradijs. Het is een spannende tocht die begint met het ontkennen van 42 potentiële zonden, een zogenoemde negatieve confessie. Het dodengericht als ritueel is uitvoerig beschreven in het eerste artikel van de hand van Willem van Haarlem. Afbeeldingen van deze reis door het Egyptische dodenrijk staan op sarcofagen, op papyri en op wanden van grafkelders. De sarcofaag van Teuris kent ook een mooie voorstelling van het dodengericht en wordt uitgebreid beschreven in het tweede artikel. Deze sarcofaag neemt een centrale plaats in in de tentoonstelling. De route van die reis en de beproevingen die men moest ondergaan vinden we terug in de dodenboeken. Ontstaan en ontwikkeling van het dodenboek en de dodenboekpapyrus van Somteus staan beschreven in het derde artikel van Willem van Haarlem. Daarnaast kennen we ook nog de zogenaamde Onderwereldboeken: het Amdoeat ('Dat wat in de onderwereld is'), het Poortenboek en het Holenboek. Jan Koek beschrijft de fascinerende wereld van deze boeken in het vierde artikel. Dat de Rietvelden niet zozeer een eindbestemming maar meer een tussenstation waren in de eeuwigdurende cyclus blijkt uit het artikel van Marcel Zitman. De tentoonstelling en de artikelen in dit nummer belichten niet alleen het Oudegyptische dodengericht *an sich* maar proberen ook een vergelijking te maken met Christendom en Islam en dat komt ook tot uiting in het laatste artikel van de hand van Willem van Haarlem en Gerard Wiegers. Overigens komt dit ook tot uitdrukking in het educatieve programma.

Alles was er op gericht om uit handen van het monster Amnet - letterlijk verslinder - te blijven. En zolang Amnet u niet heeft verslonden kunt u dit nummer natuurlijk wel verslinden.

Summary

The present year will be marked by a notable programme of temporary exhibitions. Furthermore the Museum's renewal will be made more concrete, a process for which the Friends of the Allard Pierson Museum are greatly needed and in which they will continue to be closely involved. In the exhibition *The Judgment of the Dead* a journey plays a central role, the one that the deceased must make before he or she arrives in the Field of Reeds, the Egyptian name for paradise or heaven. This eventful passage begins with the denial of 42 potential sins, known as the so-called Negative Confession. In the first article Willem van Haarlem describes the ritual of the Judgment of the Dead. Images of the journey through the Egyptian afterlife are portrayed on sarcophagi, papyri and the walls of tombs. The Museum's sarcophagus of Teuris shows a notable representation of the Judgment of the Dead, as described in the second article. This sarcophagus occupies a central place in the exhibition. The deceased's route and various trials are noted in the Book of the Dead. In the third article Willem van Haarlem deals with the origin and development of this book, and the papyrus of Somteus. In the following article Jan Koek describes the fascinating world of the so-called Underworld Books which have also come down to us from ancient Egypt. Marcel Zitman's contribution allows us to conclude that the Field of Reeds was not a final destination but more like a way station in the perpetual cycle. The exhibition - *The Judgment of the Dead. A journey through the Egyptian Afterlife* - and the article by Willem van Haarlem and Gerard Wiegers in this publication attempt to trace a link between ancient Egyptian beliefs and current religions like Christianity and Islam. This aspect plays an important part in the Museum's educational program.